

Roll No.....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 6

पूर्वमध्यमा द्वितीयखण्ड वार्षिक परीक्षा 2022-23

विषय कोड : 1018

पौरोहित्यम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

1. विकल्पं चित्वा उत्तरं लिखत :

5×2=10

(1) पुण्याहः शब्दस्य अर्थः भवति —

(क) पुण्यस्य आवाहनम्

(ख) पुण्यस्य दिवसः

(ग) पुण्यस्य कालः

(2) ऋतम् इति शब्दस्य अर्थः अस्ति —

(क) ऋतुः

(ख) सत्यम्

(ग) ऋणम्

(3) पाशापाणिः इत्यस्य अर्थः अस्ति —

(क) इन्द्रः

(ख) पावकः

(ग) वरुणः

(4) अवनि शब्दस्य अर्थः भवति -

(क) आननम्

(ख) नभः

(ग) पृथिवी

(5) आयुष्मन्त्रस्य जपः क्रियते -

(क) धनप्राप्ति हेतुम्

(ख) कीर्तिप्राप्ति हेतुम्

(ग) आयु अभिवृद्धि हेतुम्

2. एकवाक्येन उत्तरत -

5×2=10

(क) जलस्य अधिपतिः कः ?

(ख) श्राद्धम् अर्थात् किम् ?

(ग) नामकरणं कदा भवति ?

(घ) ब्राह्मणस्य कृते शब्दः प्रयुज्यते ?

(ङ) दासः शब्दस्य प्रयोगः कुत्र ?

3. 'क'-'ख' विभागयोः उचितं मेलनं कुरुत :

5×2=10

'क'

'ख'

(1) वरुणस्योत्तं मनमसि

(i) कल्याणम्

(2) उदकम्

(ii) वरुणः

(3) श्रेयः

(iii) जलम्

(4) अपापतिः

(iv) गरुडः

(5) वैनतेयः

(v) जलपूरणम्

(1) अविधुरः इति शब्दस्य अर्थ भवति।

(क) वधू

(ख) विधु

(ग) जीवित भार्या

(2) पुनन्तु पवित्रं कुर्वन्तु।

(क) विप्रजनाः

(ख) देवजनाः

(ग) यज्ञेश्वराः

(3) मातृणाम् इति विभक्तिः अस्ति।

(क) पंचमी

(ख) षष्ठी

(ग) चतुर्थी

(4) ग्रहेषु जीव नाम अस्ति।

(क) सूर्यस्य

(ख) बुधस्य

(ग) गुरोः

(5) पितृभ्यः प्रियाः सन्ति।

(क) स्वधा

(ख) स्वाहा

(ग) पयः

5. निम्नलिखित मन्त्राणाम् पूर्तिं कृत्वा अर्थम् लिखत :

3×10=30

(1) मन्त्रार्थः उदयस्तव।

(2) नमो नमस्ते नमस्ते।

(3) विघ्नेश्वराय नमो नमस्ति।

6. निम्नलिखित प्रश्नस्य सविस्तरम् उत्तरं लिखत —

1×30=30

पुण्याहवाचने केषां पल्लवानाम् रत्नानाम् च प्रक्षेपः भवति तयोः किम् महत्त्वम् इति वेदोक्त-पुराणोक्त मन्त्रयोः सन्दर्भे लिखत।